

Communitydans i Alby - ett demokratiskt experiment

Tobias Willstedt

Det finns andra sätt för folkbiblioteken att finna sin relevans i samtiden än Dieselverkstadens. En dansgrupp kan t ex använda biblioteksrummet för att berätta sin historia. Vi måste inse biblioteksrummets potential och skapa närbibliotek 2.0.



Kanske är det dags sluta stirra sig blind på kvantitativa mål med mängd lån och besök, och lämna tanken på det statistiska boklagret.

Foto: Cosby //cosbyland.com

I Svensk Biblioteks-förenings publikation Fakta om bibliotek 2008 kan vi läsa att antalet svenskar som har besökt ett bibliotek det senaste året har sjunkit kraftigt, från 71 till 53%. Detsamma gäller antalet utlånade böcker: år 2000 lånades det ut 70 miljoner böcker på svenska folkbibliotek, år 2007 var siffran nere på 57,2 miljoner. Förtroendet för folkbiblioteken är däremot fortfarande skyhögt (näst högst efter sjukvården), men detta höga förtroendes giltighet motsägs alltså av en

sjunkande nyttjandegrad. Folkbibliotekens position och funktion har i och med den här utvecklingen kommit att ifrågasättas under de senaste åren. Biblioteksforskaren Joacim Hansson tangerar i Biblioteksbladet nr 7 2008 (*Tidens dialektik och det av-bildande biblioteket*) den ödesmättade frågan om folkbibliotekens identitet och undrar om folkbiblioteken som vi känner till dem enbart är ett 1900-talsfenomen som snart kommer vara historiskt.

När större svenska

medier diskuterar folkbibliotekens problematiska situation i Sverige lyfts ofta Dieselverkstadens bibliotek i Nacka fram som ett positivt exempel i ett i övrigt dystert landskap.

Ett ypperligt exempel på detta är en artikel som publicerades i SvD 8/9 2008 med den talande titeln "Besökarna sviker folkbiblioteken". Där lyfts Dieselverkstadens bibliotek fram som ett bibliotek som "går emot de negativa trenderna". Enhetsledare Margareta Swanelid förklarar detta genom att

hävda att Dieselverkstadens bibliotek är "nutidens bibliotek".

Dieselverkstadens ledning och personal har gått sin egen väg och varit framgångsrika med det de har gjort - kvantitativa mål har uppfyllts och överträffats, och framförallt har Dieselverkstadens bibliotek visat att ett folkbibliotek kan vara något annat än det som folk förväntar sig. Gott så. Samtidigt är problemen många med den bild som ofta förmedlas av svensk media. Dieselverkstaden är ett bibliotek med

speciella förutsättningar. Beläget i Nacka kommun och i Sickla köpstad verkar det i ett högentensivt kommersiellt område som drar till sig köpstarka kulturkonsumenter ur en välmående och utbildad medelklass. Dieselvekstadens bibliotek fyller en funktion som kulturhus för besökarna och erbjuder ett brett utbud av medier som motsvarar målgruppens önskemål. Men att bara kopiera vad Dieselvekstaden har gjort kommer knappast att fungera i andra kommuner där samma förutsättningar saknas. Och! invänder somliga: biblioteket borde kanske rymma mer än attraktiva medier och vara mer än en arena för samtidens mest dominerande och populäraste kulturyttringar. Det finns andra sätt för folkbiblioteken att finna sin relevans i samtiden.

Man talar ofta om folkbibliotekens betydelse som mötesplats och offentligt rum. Folkbiblioteken ger ett löfte om att vara en tillåtande plats för möten över sociala gränser.

Ur ett demokratiskt samhällsperspektiv har folkbiblioteken en viktig uppgift i att förverkliga detta löfte att bli ett offentligt och dynamiskt rum. I synnerhet då det offentliga rummet sakta börjar försvinna - se exempelvis

planerna på en inglasning av Sergels torg, omskrivet i SvD 2/1 2008 ("inglasningen av Sergels torg möts av protester"). Biblioteken har dock alltid varit kontrollerade rum - försök att anordna en demonstration på ett folkbibliotek och se vad som händer. Att helt släppa kontrollen över biblioteksrummet är kanske inte realistiskt, men möjligen är det desto mer realistiskt att öka samspelet kring rummet. Ett folkbibliotek som utgör navet i det lokala samhället och dessutom bjuder in samhällets aktörer att i hög grad delta, förändra och samspele kring rummet - att "använda" biblioteket i högre grad - där vilar löften både för biblioteket som kulturhus och som demokratisk arena.

Ett gott exempel på hur biblioteksrummet kan användas pågår just nu på Alby bibliotek i Botkyrka kommun. Där samarbetar biblioteket med gruppen Botkyrka Communityteater som arbetar med Communitydans. Enligt ett pressmeddelande från gruppen är Communitydans ett arbete "där vanliga människor från Alby berättar historier de själva upplevt som omvandlas till dans med stöd av en koreograf" [sic]. Botkyrka Communityteater använder

bibliotekslokalen som en plats för sina framträdanden. En dansgrupp på 6 stycken albybor dansar i biblioteket under öppettid. Hyllor, golv och bord förvandlas till scen och biblioteksbesökarna blir en del av föreställningen. Biblioteket blir något annat, åtminstone för en stund. Ett nytt sammanhang skapas genom samarbetet, och i detta specifika fall skapas även dansen av folket i Alby, för folket i Alby, genom folkbiblioteket i Alby. Och närbiblioteket spelar här sin roll.

Kanske är det dags sluta stirra sig blind på kvantitativa mål med mängd lån och besök, och lämna tanken på det statiska boklagret. Det handlar istället om att föra tillbaka folkbiblioteken till lokalsamhället och dra lärdom av erfarenheterna från dynamiken och interaktiviteten på webben. Samhällsutvecklingen i stort visar att de offentliga rummen och möjligheterna att uttrycka sig genom dem försvinner, vad gör folkbiblioteken åt det? Vi måste inse biblioteksrummets potential och skapa närbibliotek 2.0.

*Tobias Willstedt är ungdomsbibliotekarie på Alby bibliotek i Botkyrka
email: tobias.willstedt@botkyrka.se*